

Izhaja vsaki dan: 22

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri jutraj.

Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tiskarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 7. zvečer. — Cene oglaševanja 16 st. na vrsto peti; poslanice, oskrbnice, javne zabave in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON šte. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

v edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vsa leta 24 K., pol leta 12 K. 3 mesece 6 K. — Naročbe brez dopolne naročnine se upravnica ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.) Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik tiskarne lista „Edinost“. — Tiskarna tiskarna konsorcijska lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštne-hranilniški račun št. 841.653.

Slov. ljudska stranka na Kranjskem — narodno-politična pridobitev.

(Dopis).

„Edinost“ je storila le svojo publicistično dolžnost, ko je zabeležila novost, da si je v Ljubljani konservativna (katoliška ali klerikalna) stranka slovenska pridobila novo firmo. Ni se pa Vaš list spustil še v razmotrivanje, s katerim bi z narodno-političnega stališča ocenil to prekrščenje najmočnejše slovenske politične stranke. Česar ni storila še „Edinost“ same, to hočemo mi mesto nje v kratkih potezah Gotovo je napredek za Slovence, če to, da se ta velika stranka ne mara oficielno imenovati z neprijateljskim vulgarnim imenom „Klerikalna“. V narodnem oziru je tudi to v redu, da je opustila zlorabo „katoličanstva“, saj smo katoličani vsi Slovenci od kraja, ter po drugi veri niti ne hrepimo. Z rabo firme „katoliško-narodna“ se je itak le dr. do nesprotno politično „narodno-narodna“ stranko, katero je bilo brez potrebe nazivati „liberalno“. Narodno-politična pridobitev je v firmi stare stranke pridevek „slovenski“, ker mi Slovenci še vedno premalo poudarjamo svoj jezik, svojo narodnost. Tudi drugi pridevek, „ljudska stranka“ izbran je nekoliko časa primerno.

Od nekdaj smo namreč iskali Slovenci svojo stvar v ljudskih masah, v nižjih slojih, med kmetom, pri delavcih. Kajti višji sloji, niso bili neke gore listi. In tudi, če so vstali iz „kmečkih korenin“, so se večkrat iznevarjali svojemu rodu in svojemu materinskemu jeziku.

Priznatev torej kranjske katoliško-narodne stranke v „slovensko ljudsko stranko“ je na vsaki način — nekakošen napredek v slovenskem političnem življenju. Vendar moramo svetovati tej stranki, da se prelevi o prvi priliki še enkrat, da dobi na zunaj in na znotraj še novo lepšo kožo. Ako hoče biti ta stranka prava reprezentantinja politične volje vsakega slovenskega naroda, imenuje naj se „slovenska narodna stranka“. Izraza „ljudstvo“, „ljudski“ nista identična z „narodom“. Izraz „narod“ je širšega pomena, obsega vsa potence in popularja vse značaje skupne narodne mase. Na znotranjo stran se mora pa ta stranka preleviti tako, da bo tudi jedro njenih zavodov narodno. Kar ima pa do zdaj ta stranka tako imenovanih „ljudskih“ zavodov, ti niso vselej niti dovolj „narodni“, niti dovolj „ljudski“. Omenjamo le „Ljudske posojilnice“ v Ljubljani. Ali je na tem zavodu kaj „ljudskega“ ali celo „narodnega“? Kakošna barbarična došlo ima v svojih zadolžnicah! Kdaj daruje kaj v „ljudske“ naznane?! Mari ni ta

zavod zgolj trgovsko podjetje? Poglejmo vse kranjske Raiffeisenove posojilnice! Ali se ne ravnaajo one zgolj po navodilih, ki jih dobivajo privatnim potom od vladnih organov, kateri jim sipljejo v jasli menda s pogojem, da nobena Raiffeisenovka ne sme nič darovati v „narodne“ ali „ljudske“ namene?! Sicer je pa „slovenski ljudski stranki“ že pri krstu njen kum, dvorni svetnik Šuklje, dal politično kletvo. Že njegova kandidatura, provzročena na prvem shodu novo kršene stranke za mesto poslanca, ki je nastalo prazno po smrti Pr. Pakiža (Koševje-Ribnica), je v protislovju s firmo te ljudske stranke. Ali so ravno dvorni svetniki možje iz ljudstva? In to dvorni svetniki, tako nedoločne politične barve, kakoršno ima Šuklje! Omenjamo, da je dvorni svetnik Šuklje tisti mož, ki je nastopal kakor liberalno prebude vrste, ki je prestopil potem v vladno stranko pod Winklerjem, kjer je napadal takratne radikalno-narodne moke, mož, ki je brez-pogojno stopil v konservativno stranko! Ne, tak mož ne more vzbujaati takega zaupanja v slovenski javnosti, da bi ob njegovem prvaštvu mogla nova „ljudska stranka“ postati reprezentantinja volje slovenskega naroda. In res se je ta mož na zaupnem shodu le Koševcem dobro priporočal, ko je hotel na jako okorena naša osmešiti nar.-napredno stranko. V svoji napitnici je Šuklje v zahvalo, da so ga Slovenci postavili za kandidata, razžalil narodne Slovence sploh, ko je rekel: »Kaj bodo Slovenci počenjali potem, ko jim ne bo treba več braniti narodnosti?! Če ni bil Šuklje zaslužil prej, da ga je »Osa« opikala, zaslužil je to za to svojo napitnico dne 27. nov. v ljubljanskem hotelu »Union«.

Pisma iz Prage.

(Izvirni dopis).

Dne 29. listopada 1905.

V.

(Fr. K—vec.) Dan 28. listopada 1905. bo začetan — v zgodovini češkega naroda na vekovke! Vsa ta dolga stoletja, odkar se ob bregovih temnozelenih Vltave razpenja kraljevska matiška Praha, ni videla toliko stotisočev naroda med svojimi zidini. Pač je videla Praga v kratki dobi že dve ogromni manifestaciji. Prva se je vršila dne 10. kimovca v dan otvoritve češkega deželnega zbora, a druga dne 5. listopada, na kateri je kri občanska škropila praške ulice. Včeraj pa se je vršila v Pragi največja manifestacija od tistih dob, odkar je bil prvi kamen položen k graditvi češke metropole!

prepletenim hrastjem šume. In kjer bi se bil drug človek komaj peš preril, se je župan na konju vešče in hitro pomikal dalje, da se ga je komaj kaka vejica dotikala. Ni trajalo dolgo in Grga je že drvil po cesti proti Zagrebu.

Stanko je stal sredi šume na mestu, kjer se je Prišlin poslovil od njega, stal je dolgo in nepremično kakor steblo, gledaje za dvorskim županom, čegar prikazen se je izgubljal v gošči šumski. Oči njegove so sledile Grgi kakor kake zagonetki. Naenkrat se je obrnil iznenada ter odšel nazaj niz brdo. Čez nekoliko časa se je ustavil, spustil se pod star hrast v travo. Tu je začel sanjati in si klicati v spomin minole dogodke in slike. Prišlinovo pripovedovanje o minolih borbah Zagrebčanov z Grgičani je napolnjevalo mlado dušo s čudnimi slikami in živa mu fantazija je prikazovala celo vrsto krvavih prizorov. V tem kolu bo zaplesati okoro tudi njemu. Ljuba samlja, ki se ni videla junaškega mejdana, naj bo odelej sevala pred izbrano četo. Stanko je imel junakovati za glavo cerkve zagrebaške. Kolika čast to sanj! V svet pojde! Saj je to njegova davna želja in saj se komaj še spominja hipa, ko je bil zadnji-krat v svetu. To je bilo v hiši Živanovi.

Medtem, ko je v prejšnjih slučajih demostrovalo predvsem delavstvo, socialno demokratično in narodno-socialno, je šel dne 28. listopada z delavstvom ves češki narod: dijaštvo, sokolstvo, vsa meščanska društva, trgovci in obrtniki, pa celo tisoči ženstva! Pa vse trgovine, prodajalnice, delavnice in tovarne so bile na ta veliki praznik zaprte. Da, vsa Praga simpatizuje s delavstvom ter se klanja pred vojaškim veličanstvom ljudske volje!

Ali ne samo »matička Praha« je povzdignila stotisočere glasove za pravice naroda, vse, kar miali in čuti češki, je bilo ta dan na nogah. V stotinah čeških mest, trgov in vasi so proglašali v občinskih sejah, shodih in začetkih potrebo vsega naroda. Na tisočih krajih češke zemlje so prirejali tabore ljudstva, na katere so privreli tisoči in tisoči, in v plamenitih besedah se je razglašal boj za prava ljudska. Preobmejene so kolone sicer obširnih čeških časopisov, da bi mogli natisniti samo približen obraz tega velikega gibanja, ki se je polastilo vseh čeških misli, in ki je kakor lavina zraslo, v obsegu neizmernem. Na stotisoč krajih širom čeških poljan in brdin je odmevalo iz milijonov grl po občini volilni pravici, ki ima storiti konec sedanjemu gajilemu parlamentarizmu, doseči ravnopravnost vseh in odpreti nove ceste in poti do ozdravljenja države. In kakor v Pragi, tako je počivalo ta dan delo širom onih dežel, koder se razlega milobna češka govornica, širom onih višav in nižin, ki jih imenuje Čeh svojo domovino. Potrpežljivost je zamrla v češkem narodu za večne čase. Češki narod se hoče danes povspeti navzgor k onim višinam, kjer mu morajo dati jednako mesto z Nemcem, da bo Čeh kakor Nemec mogel sodelovati o potrebah svojih in o potrebah države! Predolgo je sedel avstrijski parlament sam deloval na svojem pogin in propasti, tako da so narodi izgubili vso nado, da bi se v sedanjih svojih složitvi mogli povrniti h kakšnemu plodnemu delu in v prosep širokih vrst ljudstva in v korist nenehskih narodov. Položaj stvari je dozorel v taki meri, da z izdajanjem vseobčne volilne pravice ni možno več odlašati. In vlada, ki bi se upala upirati temu postulat, podpisala bi smrtno obsodbo avstrijske države!

V ponedeljek dne 27. listopada dopoludne vrtil se je v praški staromestski zbornici češki narodni svet. Predsedoval je župan praških mest, dr. Vlad. Srb. Zborovanja so se vdeležili zastopniki vseh čeških strank brez razlike mišljenja, in na proglasu, ki so ga izdali na narod, vidimo imena najodličnejših Čehov sedanje

dobe: dr. Baštyř, vodja staročeske stranke, dr. Podlipny, voditelj Mladočehov, dr. Soukup prvenec češke soc. demokracije, prof. Masaryk, stvaritelj češkega realizma, itd. Nehote se mi vsiljuje misel, keda je se snide slovenski narodni svet, sestojedi iz zastopnikov vseh strank slov. naroda, in keda je bo izdan proglas na ves slovenski narod?! Menda dočakamo prej vseobčno volilno pravico, nego tak proglas!

Avstrijska poslanska zbornica.

Dunaj 4. Posl. Kubik je govoril za splošno volilno pravico, ki jo pretežaa večina poljskega ljudstva želi kakor rešitev iz političnega hlapčevstva.

Posl. Šuklje je izjavil, da želi splošno volilno pravico ves slovenski narod.

Posl. Lenassi je dejal, da so Italijani, ki so bili vedno za napredek in liberalne težnje, odločni sovražniki vsakega privilegija in tako tudi zastarelega sistema kurij, veld česar simpatično pozdravljajo vprašanje splošne, enake in direktne volilne pravice. Njegova stranka je z izvajanjem ministerskega predsednika popolnoma in brez vsacega prigovora zadovoljna, in ne samo o principu, kar se tiče uvedbe splošne volilne pravice, marveč tudi glede glavnega načrta, ki ga je napovedal ministerski predsednik baron Gautschi. S posebnim zadovoljstvom je govornik pozdravil izjavo ministerskega predsednika, da se treba osirati na narodne in kulturne sile raznih narodnosti. Specijalno se govornik nada, da se bo ob tem popolnoma oziralo na narodne interese Italijanov ter da se jih ne bo preziralo, kakor se je to dogodilo glede vseučilišnega vprašanja. Mi nočemo priznati žrtv in trpeti krivice. V takem slučaju se bomo branili z vsami sredstvi, ki so nam na razpolago. Kar se tiče reforme poslovaika, je menil govornik, da bi bilo primerno, da se isto prepusti bodočemu ljudskemu zastopstvu. — Posl. Stracher je govoril tudi za splošno volilno pravico. — Posl. Dzieduszycky je svaril pred naglo uvedbo splošne volilne pravice, pokazuje na veliko nevarnost za državo in družabni red ter je izjavil, da večina poljskega kluba je naklonjena razširjenju volilne pravice, vendar pod pogojem, da se istočasno menja ustava, v kateri bi se zagotovilo obširno avtonomijo in bi se omejilo kompetenco državnega zbora ter bi se izvelo reformo poslovaika. Oč tam naj se volilna pravica za deželne zbornice razširi na vse sloje prebivalstva. Prihodnja seja jutri.

Kriza na Ogrskem.

Dne 2. t. m. popoldne se je vrnilo — kakor javljajo iz Budimpešte — posvetova-

Tako je razmišljaj nesrečni mladenič, a sate ga je zanesla fantazija v bodoče dni in misli so mu plavale na zlatih oblakih nade.

Hkratu so se razgrnile veje in grmovja je zasumelo. Stanko je privzdignil glavo. V somraku gozdne gošče se je prikazala iza grma čudna prikazen — razcepanec, plešaste glave, rudečega pijanega obraza, a brez ušes. Mladenič, ki ga je osupnil ta prizor, se je dvignil.

— Kdo si, človeče? Česa iščeš?

— Čemu vprašuješ, kdo sem jaz, rosa na solne, list na vetru, sneg na dlani. Česa iščem? Travo dobrih in zlih, za dobre in hudobne ljudi, travo za zdravilo in čarovnije, mladi junak. Pa ko sem se že tako nameril na te, na redko travico, pravim ti ter pravim: Benko Benković! Čuvaj svojo glavo! Ne prenašli se! Ne zvoni vsaki zvon na odrešitev, ni vsaka beseda resnica.

— Zločinec! je skočil mladenič, da se spusti za brezuhim čudakom, ali ta se je vrgel v grmovje kakor lisica ter zaklical Stanku od daleč:

— Z Bogom Benko Benković! Ne zvoni vsaki zvon na odrešitev. Ne prenašli se! Ej! Lahko noč! (Pride š.).

PODLISTEK.

339

Prokletstvo.

godovinski roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeva in dovrši I. E. Tomić.

Prevel M. O—o.

— Dobro je, je rekel Grga, ne hodi dalje, sinko moj! Tu le gre za sedaj tvoja meja, preko katere ne smeš, dokler te jaz ne sprovedem v svet. Da, Stanko, svet te je prevaril. Jaz sem te rešil iz sveta, jaz sem te vzgojil izven sveta, jaz te tudi zopet nazaj privedem v svet, da se maščuješ, a poleg, da se tudi proslaviš in sponeseš. Jaz bom kumoval tvojemu maščevanju, tvoji slavi, tvoji sreči. Z Bogom, mladi gospod Stanko, poročnik konjenikov njegove milosti škofa zagrebaškega! Ha! Ha! Ha! Z Bogom!

— Z Bogom! je odzdravil Stanko, pordečvši do vrh glave.

Še enkrat je kapiteljaki nasilnež na razstanku stisnil mladeniču roko, a potem se je, zbudši konja svojega, izgubil med gostim

nje ministrov, katerega so se udeležili vsi ministri in na katerem je ministerki predsednik poročal o svoji zadnji avdijenci pred cesarjem. Vlada je priobčila komuniké, v katerem izjavlja, da ne namerava prijeti kompromisnih pogajanj, da najde pa koalicijski ministrskega predsednika vedno pripravljenega, ako ista želi resnično mir in ako stavi predloge, ki jih bo možno v sprejeti.

V krogih napredne stranke se govori, da je ministerki predsednik pooblaščen, da odgodi državni zbor, preden se isti zopet sestane. To da se zgodi okoli 10. t. m. Potem da bo pa v prvih dneh bodočega leta državni zbor razpuščen. Na resničnosti te vesti pa se zelo dvomi, ker ni možno misliti, kaj da hoče vlada zašeti z razpuščenjem zbornice.

Mej tem pa, ko se ugiblje sem in tja o namenih vlade in strank, kateti obe strani, vlada in koalirane stranke, da ne mislita odnehati, marveč hočeta vztrajati na bojni poziciji. Opozicija kaže to bolj z glasnimi besedami, vlada pa z raznimi odredbami.

Tako je n. pr. grof Apponyi — ta glavna gonilna sila v koaliciji — v svojem zadnjem govoru zstrjal na ves glas, da bodo koalirane stranke nadaljevale tudi v bodočnosti boj v obrambo konstitucije in zastonj da so vsi poskusi, ki gredo za tem, da bi omajali trdnost koalicijske.

Vlada od svoje strani pa pripravlja strogo postopanje nasproti upornim uradnikom. Tako je vlada pooblastila velikega župana, Pongracza v Košicah, da ukrene najstrožje odredbe proti onim uradnikom municipija, ki nočejo uveljavljati naredeb ministerstva za notranje stvari.

Dr. Adler in boj za splošno in enako volilno pravico.

I.

Dr. Adler je eden voliteljev avstrijske socialne demokracije. Ob enem je najmlajši člen avstrijske posanske zbornice. Izvoljen je bil še le nedavno temu na Češkem. Srečno naključje je hotelo, da je bil njegov prvi, »deviški« govor v zbornici ob enem tudi prvi socialno-demokratski govor v debati o izjavi Gautschevi ob vprašanju splošne in enake volilne pravice. Dr. Adler se je pokzal dobrega govornika uglajenih form. Ali to ni vzrok, da smo z zanimanjem čitali njegov govor. Stvarna vsebina nas je zanimala. Marsikaj v tem govoru je bilo tako povedano, da bi radi mi z zadostnim debelo podčrtali: kar je rekel o opravičenosti borbe za splošno in enako volilno pravico, o neodklonljivi sili te borbe, o ničvrednosti sedanjega parlamenta, in pa, kar je rekel — na adresu Nemcev in pa vlade, kateri je očital, da je še vedno pod sugestijo Nemcev.

Rekel je, da se more nemško meščanstvo sramovati pred češkim, ker se to nemško meščanstvo protivi vsakemu političnemu napreku in ker zahteva — tu je mislil na nemške nacionalce — naj se najprej uvede nemški državni jezik, potem še le da bodo glasovali za splošno volilno pravico. Očital je dalje Nemcem, da vedno upravljajo nemško ime v zvezi z vsakim ljudstvom sovražnim zakonom in nasilstvom. Proti nemščini kakor jeziku nemškega naroda nimajo tudi dragorodni ničesar, pač pa proti nemškemu državnemu jeziku tiste črno-rumene Avstrije, ki je sovražna vsem narodom. V tem nemškem jeziku so vršili nasilje nad Ogrsko in danes žanjejo sadove od tega, v tem nemškem jeziku so izvrševali nasilje na Italijanih in Slovanih. Ni bilo niti enih političnih vislice, ki ne bi bile črno-rumene, in ni je bilo izrečene krvave sodbe, ki ni bila pisana v nemškem jeziku. Tako sramoto so delali nemškemu jeziku. In če ste res Nemci in če imate — je vzkliknil dr. Adler — občutka za to, morate se dvigniti in reči: Ne! Vse drugo naj bo nemški jezik, le ne državni, uradni in jezik za zatiranje v tej stari Avstriji!!

Tako je govoril vodja socialnih demokratov dr. Adler v seji zbornice poslancev dne 30. novembra v debati o Gautschevi izjavi glede uvedanja splošne in enake volilne pravice. A mi smo rekli že zgoraj, da bi radi z radostjo debelo podčrtali ta izvajanja dra. Adlerja. Ali v naše iskreno občalovanje je ta socialno-demokratski govornik se svojim ostalim nastopom in drugimi mesti v svojem govoru sam vžil precej vode

v kupo naše zadovoljnosti. Proti Adlerju vstaja iz nedavne minolosti... dr. Adler!

Dogodki v Rusiji.

Odposlanstvo kongresa zornstva v Petrogradu.

Berolinski »Lokal-Anzeiger« poroča iz Petrograda: Deputacija členov kongresa zornstva in mest je dospela semkaj, da jo v sprejme Witte v avdijenci ter da mu predloži resnost položaja in nemožnost, da bi se še odlašalo z reformami. Neobhodno da je potrebnost, da se takoj vršijo volitve za državno duma.

Drobne politične vesti.

Bosna in Hercegovina. »Narodni List« je prejel iz Sarajeva vest, da se o novem letu ložijo sodišča od upravne oblasti. — Mohamedanci se ustavljajo uvedanju pavšala desetine, a tudi oni zahtevajo to, kar so pravoslavni že dobili — verski in šolski statut. Dela se tudi na to, da se šolstvo preosnuje in da se preuredi šolske knjige.

Vodja železniškega ministertva Wrba je odlikovan z velikim križcem Fran Josipovega reda.

Iz Srbije. V nedeljo je priredila beligradska socialna demokracija velike demonstracije proti novemu obrtnemu zakonu. Navzočih je bilo 10.000 ljudi.

Nadvojvoda Fran Ferdinand. Praški »Narodni list« poročajo, da je Gautschevo volilno reformo provzročil prestolonaslednik Fran Ferdinand.

Domače vesti.

C. in kr. eskadra. Včeraj popoldne je dospela v našo luko c. in kr. zimska eskadra pod poveljstvom kontreadmirala vit. Jedina.

Občni zbor »Dijaškega« podpornega društva v Trstu vršil se je minolo soboto v gorenjih prostorih hotela Balkan. Zborovanje je otvoril društveni predsednik, ki je naznanil sklepčnost zbora ter pozdravil dole člene z željo, da bi vsikdar tudi v prihodnje delovali ter širili umevanje pomena tega prekornega društva v svojih krogih. Na to je sledilo poročilo tajnika. Iz tajnikovega poročila posnemamo, da je bila odboru glavna naloga: razdeljevanje podpor. Odbor je storil vse, da je kakor možno vestno izpolnjeval ta posel, izlasti pa je pszil na to, da se je moral vsaki prosilec srednjih šol izkazati spričevalom, da obiskuje pouk slovenščine.

Podpiralo se je dijake s šolnino, obleko, stanovanjem, hrano in knjigami. Denarno podporo je prejelo 11. dijakov. Odbor je vzdrževal tudi »Dijaško kuhinjo.« Isto je obiskovalo povprečno 18—20 dijakov in se je razdelilo vsega skupaj 576 kosil. Ustanovila se je tudi podporna zaloga šolskih knjig, ki se izposojujejo dijakom pričetkom leta, a jih konec leta zopet vračajo. Ko je došla odboru vest, da je več jako marljivih dijakov na pazinskem gimnaziju brez vsake podpore, in da bi radi tega morali opustiti študije, priskočil je naš odbor na pomoč ter jim omogočil nadaljnji obisk. Odbor je sklepal v 11 odborovih sejah, a razum tega je imel še več ustmenih razgovorov radi podpor itl.

Členov šteje društvo: 13 ustanovnikov, 21 rednih členov, in 11 podpornih členov. Skupaj torej 45. Poročilo omenja, da to ni nikakor čestno, da mora odbor s takim številom tako koristnega in dobroteljnega društva stopati pred slavni zbor. Res je, da je narodni davek za nas Slovence razmeroma velik, a zabiti tudi ne smemo prevažne naloge ki jo izvršuje ravno »Dijaško« podp. društvo« tu v Trstu. Koliko najmarljivejših dijakov bi moralo zapustiti študije, ako ne bi našlo podpore ravno tu. Odveč bi bilo govoriti o strokovnjakih za urade in šole, saj se s pomanjkanjem tacihi močij vedno izgovarjajo nam neprijazni krogi, če zahtevamo, kar nam gre po božjih in šloveških pravicah.

Naša mladina je sicer nadarjena, ali revna, in ni se čuditi, da ginevata mlademu šloveku vstrejanost in pogum, ako nima pomoči v najhujši sili. In ravno iz take skrajne sile reševati našo slovensko mladino, je namen temu društvu. Da ga pa dosega, v to je navezano v prvi vrsti na poštvalnost onih naših narodnih krogov, katere je Bog obilneje obdaroval posvetnim blagom. Komur je mari torej za našo mladino, ta jo podpiraj,

da bo mogla kedaj braniti in podpirati domovino. Konec poročila omenja vse one ki so društvo podpirali, izlasti gospodarske zavode, kakor: »tržaško hranilnico in posojilnico« in županstva, med temi posebej dekaneko, ki se je res poštvalno zavedalo svoje dolžnosti. Zahvaljuje slovensko čestni karstvo ter vseh, ki so pripomogli, da je bilo odboru možno pomagati vedno naraščajočemu številu potrebnih slovenskih dijakov. Na to je sledilo poročilo blagajnika, ki je priobčimo posebej.

Tretja točka je predlagana sprememba pravil. Spremenil se je § 1. društvenih pravil ter razširil, tako da bo »Dijaško« podp. društvo« v Trstu podpiralo odslej po možnosti tudi dijake, ki se učijo tudi na drugih srednjih šolah Primorske.

O tej točki se je vnela daljša debata, v katero so posegli dr. Gregorin, Dr. Rytar, dr. Wilfan, Fran Guštin in drugi. Na to je bila v sprejeta sprememba razširjenjem § 1. društvenih pravil.

Na predlog člana g. dr. Gregorina voljen je bil ves dosedanj odbor per acclamationem s popolnitvijo po jednem novem odborniku.

Voljen je bil odbor, ki se je sledeče konstituiral za upravno leto 1905/06.:

Predsednik: Jakob Gomilšak, c. kr. prof. v pok.; namestnik: dr. Ljud. Ciković, c. kr. profesor; tajnik: Miroslav Pretner, vodja c. k. pripravnice; blagajnik: dr. Josip Abram, odvetnik; odbornik: Fran Guštin, mestni kapelan; namestnika: dr. Josip Wilfan odv. konc. in dr. Vlad. Pertot, c. kr. fin. konc.; pregledovalci računov: dr. Gust. Gregorin, odvetnik, Gracijan Stepančič, veletržec, Fran Kokalj, c. kr. fin. uradnik.

Razpis službe. Pri c. kr. okrožni sodniji v Gorici je razpisano mesto sodnijskega kancelista.

Razpis natečaja učiteljskih mest na državnih obrtnih učiliščih. Tekom prihodnjih dni oddajo se na več državnih obrtnih učiliščih učiteljska mesta razne smeri in sicer:

1. za mehanično-tehniške stroke; 2. za strokovno risanje za stavbinske mizarje in mizarje pohištva in 3. za stavbinske in risarske stroke na državnih obrtnih šolah se stavbinske obrtni oddelki, na stavbinskih in umetniških rokodelskih šolah in na obrtnih dvoranih za svoje stavbinskih in sorodnih obrtov (med drugimi mesti v Ljubljani, Celoveu in Gorici). (Podrobnosti se izve iz tukajšnjega uradnega lista od 4. t. m.)

Vprašanje slovenske celjske šole ugodno rešeno!! V »Domovini« čitamo, da je upravno sodišče zavrnilo a limine — to je: brez razprave — pritožbo deželnega odbora kakor neutemeljeno, ker ono da nima pravice za razsojanje o taki pritožbi. Ob vprašanjih kakoršno je to, radi katerega je bila uložena pritožba, je prepuščeno upravnim oblastim, da razsojajo po svoji svobodni razvidnosti.

Slovenski graški akademiki za splošno in enako volilno pravico. V torek 28. t. m. se je vršil dijaški manifestacijski shod za splošno in enako volilno pravico. Shod je sklical iur. Gosak (Tabor), referiral je iur. Koderman (Tabor). Zastopana so bila tudi vsa nedijaška slovenska društva. V sprejeli so sledečo resolucijo:

»Na shodu slovenskih graških visoko šolcev zbrani graški Slovenci pozdravljajo z navdušenjem veliko gibanje, ki zahteva, da se uvede za vse avtonomne zastope splošna, direktna in tajna volilna pravica. Zbrani so prepričani, da vsi slovenski poslanci brez izjeme zastavijo svoje sile v to, da se zahteva pravična volilna reforma uresniči v naj krajšem času.«

Slovenskim štajarskim akademikom in abiturijentom! Petorica slovenskih štajarskih akademikov je predložila politični oblasti pravila narodno-radikalnega akademičnega ferijalnega društva »Skala« za Štajarsko. V svojem proglasu pravi rešena petorica, da novemu društvu bo vsiženi cilj: povzdiga ljudske izobrazbe, na kateri temelji prava narodna samozavest. Tudi na Štajarskem naj vzorno organizirano delo slovenskega dijaštva vzbudi speče sile ter naj inavgurira vsestransko narodno izobraževalno delo drugih poklicanih činiteljev. Priglasni naj se pošiljajo na naslov akad. teha. društva »Tabor« v Gradcu, Zinzendorfgasse 18/I.

Radi hrvatske komande. Poddesetnik Zagorac od XI. stotnije polka Lacy št. 22

v Dabrovniku je bil od vojaškega sodišča obsojen na 14 dni zapore radi tega, ker je mesto nemški »Wache marsch« zapovedal po hrvatski.

Strossmayerjev naslednik. Rimsko kurija je baje odklonila kandidaturu prof. Mihaelovca za škofa v Djakovu.

Častitim damam, ki obiskujejo slovenske dramatične predstave! Odbor »Dramatičnega društva« je sklenil zaprositi častite dame, ki na dramatičnih predstavah prihajajo v parter, da bi blagovolile prihajati brez klobukov. Do tega sklepa so dovedle odbor razne pritožbe, češ, da ženski klobuki zapirajo drugim obiskovalcem pogled na oder, kar zmanjšuje užitek. In res je po gledaliških običaj, da dame prihajajo brez klobukov. Oziroma na to, meni odbor »Dramatičnega društva«, da je njegova prošnja povsem opravičena in da jo bodo častite dame uvaževale že na prihodnji predstavi »Legionarje« dne 10. t. m., in to tem bolj, ker je na tej predstavi z gotovostostjo pričakovati največje udeležbe.

Križevi pot nekoga, ki bi hotel — plačati krvni davek!! Te dni smo poročali, kako so nekoga mladeniča, ki se je na tukajšnjem magistratu hotel prigrisati za letčni nabor, osorno zavrnilo in kako niso vzeli na znanje njegove prigrisatve edino iz tega razloga, ker ni znal govoriti italijanski. Ker pa se je mladenič opravičeno bal, da bi mu mogle navstati velike nepravilne, ako ne bo prigrislen za nabor, obrnil se je koj potem do vojaške oblasti v tukajšnji mornariški vojašnici. Tu pa so mu rekli, da oni ne morejo nič storiti, ker oni da imajo posla s potrjenimi vojaki, vsprejemanje prijav za nabor pa da je stvar občine. Ubogi mladenič je bil še v večji zadregi in v tej stiski je ubral pot na tukajšnje redarstveno ravnateljstvo. Tu je lepo razložil, kako je šel na magistrat in kako da tam niso hoteli v sprejeti njegove prijave, ker je govoril slovenski. Na to je dobil mladenič na redarstvenem ravnateljstvu ta-le odgovor: »Če Vas niso hoteli na magistratu vsprejeti, mi vas tudi ne moremo, ker policija nima nič opraviti s takimi stvarmi!« In k temu je prišel še ta, nekoliko — čudni dostavek: »Oba sta trda, vi in magistrat, zaletata se v zid obadva.« Na prigovor mladeniča, da bo moral trpeti kazen, ako se ne prijavi, mu je bil kratki odgovor: »Mi ne moremo nič storiti!« A na končno pripombo mladeniča, da uradniki, ki imajo v rokah ta opravila, bi morali znati deželne jezike, je dal dotični funkcionar odgovor, ki je še bolj čuden nego zgornji. Menil je namreč: »Pa govorite vi vse deželne jezike!«

Kaj naj stori sedaj mladenič?? Vojaška oblast in policija utegneta imeti prav, da ona nista dolžna vsprejemati takih prijav. Posledica temu pa je za mladeniča: ali naj rizkira največje nepravilne, ali pa naj gre spokorno na magistrat in naj takorekoč sankcionira grda zastopavljanja svojega lastnega jezika in žaljenja svojega narodnega čuta v edini ta namen, da bo mogel — dati svojo kri za državo!! Kaj takega je menda res v Avstriji možno. Kar je tu slovenskega, naj si ne domišlja, da mora zahtevati kake pravice, ker jedina njegova pravica je, da služi kakor kano-nen futer! Druzihih ambicij naj ne goji nikar.

Da pa se ne bo mislilo, da smo se tu le kaj izmislili, bodi tu povedano, da se dotični mladenič imenuje Ignacij Mali, da je doma iz Tolstega vrha pri Novem mestu, in tiva v ulici S. Marco št. 16.

Tuji v Opatiji. Od 1. septembra do 30. novembra 1905. je bilo v Opatiji 5915 tujcev. Od 24. do 30. novembra 1905. so narasle 203 osebe. Dne 30. novembra je bilo navzočih 675 oseb.

Snežilo je v nedeljo ves dan po kamniških in koroških planinah. V Ljubljani je padla temperatura od +16 na +1 stopinjo R.

18 kvintalov kotrama se je včeraj razlilo na Borznem trgu. Ta kotram so namreč peljali na posebnem vozu iz občinske plinarne v tovarno »brquetov« A. Faber, ki se nahaja v ulici della Tessa. Na Borznem trgu se je pa snelo eno kolo, vcz se je zvrnil in kotram se je razlil po trgu. Ker se je pa kotram razlil tudi preko tramvajskega tira in ker kotram izolira električni tok, je bil veled tega vstavljen tramvajski promet na glavni progi Borzni trg-Corse-Gol-

Razpravi je predsedoval podpredsednik
deželnega sodišča vit. Nadamlenski; votanta

Sprejema vloge: na knjižice po 3 1/2 % obresti, na tekoči račun po 3 1/2 % obresti z odpovedjo 8 dni, na žiro račun 3 1/2 % brez odpovedi do K 40.000, za večje zneske pa se je treba glede odpovedi sporazumeti.

Vse vloge se potrdijo v tozadevnih knjižicah.

Izdaja nakaznice na vsa glavna tržišča monarhije in inozemstva in dovoljuje kredit proti dokumentom ukrcanja.

„JADRANSKA BANKA“ v TRSTU.
ulica Nicoló Macchiavelli 26.

eskomptuje menice, daje predjume na vrednostne papirje kakor tudi na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Preskrbuje vsa borzna naročila najhitreje in najvestneje pod kulantnimi pogoji.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vsake vrste, devize, inozemski zlati in srebrni denar ter bankovce, vnovčuje kupone in izžrebane vrednostne papirje pod najugodnejšimi pogoji.

Posreduje in konvertira hipoteke pri prvih hipoteknih zavodih pod najugodnejšimi cenami.

MALA OZNANILA.

V novi prodajalnici jestvin in kolonijal Petra Peternei v ulici Giulia št. 76 je velika razpisna jestvine kakor: kava, riž, testenine (napeljske), sladkor, turško in belo moko, naravno maslo, svinje, mli, jedilno olje prve vrste po 36 novc.

— Blago vedno sveže. —

MIRODILNICA
Henrik Bonetta
ul. Carradori 18 (vogal Goppa)

Specializirana na vseh vrstah in medicinskih drog, barv, pokosti, lakov, škot, čopičev, navadnega in parfumsnega mila, perila, spirita (šest) na goril. — Barvilo na čiščenje vina.

Nizke cene.

Prodaja na debelo in drobno

Podpisani priporočajo svojo

NOVO PEKARNO IN SLADČIČARNO
pri Sv. Jakobu
Ljubljana ulica 13 (strava st. žele).

Vedno sveže kruh. Pošiljanje na dom. Sprejema naročila in domači kruh v pecivo. Pestrožba točna.

Benedikt Suban

Iv. Kopač
svečar v Gorici
priporočajo priznani najboljši in najcenejši

• voščene sveče •

Cenik brezplačno in franko.

Gospica želi sprejeti službo blagajničarke v Trstu, Ljubljani ali kje na deželi. — Naslov pove upravnistvo „Edinosti“.

Prodajo se kamni od okén ter rabljene okna in vrata. — **Angelo Levi**, ulica Majolica 10/IV. (od 1-3).

Proda se prodajalnice žganja v mestu. Naslov pri „Edinosti“.

Oklic.

Pri podpisani sodnji podale so se zaradi zastaranja tirjatev in ugasnitve zastavne pravice nastopne sodbe:

1. Anton Medved iz Malepristave zoper Pavla Jeloušeg iz Trsta radi 600 gld. s prip.

2. Miha Penko iz Narina zoper Jakoba Kosler iz Trsta radi 237 gld. 23 nč. s prip.

Na podlagi teh tožb določa se narok za ustno razpravo na dan 21. grudnia 1905. dopoldne ob 9. uri pri tej sodnji.

V obrambo pravic tožencev, kojih bivališče je neznano, postavlja se skrbnikom na čin g. Gustav Omahen c. k. notar v Postojni in bo zastopal tožence dokler se ali ne zgledajo pri sodnji ali ne imenujejo pooblaščenec.

C. kr. okrajna sodnja v Postojni
oddelek II. dne 30.11./1905.

Mladič m. p.

Nova prodajalnica klobukov
David Osmo
v ulici Barriera vecchia št. 5.

Velik izbor klobukov, lastne delavnice, raznovrstnih kap za moške in ženske.

— Brez konkurenčne cene. —

Svetko Hanibal Škerl

— trgovec pri Sv. Ivanu —
priporočajo svojo dobroznano

prodajalnico
jestvin in pekarno ter lastno izdelane biškote.

Vedno sveže blago. Cene zmerne.

— Posebno priporočajo kruh, koji tudi pošilja brezplačno na dom. —

ALBERT BROSC

Trst ul. Sv. Antona 9. Trst.

Trgovina s kožuvinami in kapami.
odlikovan na razstavi v Trstu.

Velika zaloga kožuvin
in čipk (kap) za civiliste in vojahe.

Sprejema poprave z največjo točnostjo in skrbnostjo.

Ivan Petelin
tovarna testenin

TRST
Sv. Ivan pri Trstu.

Hermangild Trocca

Barriera vecchia št. 8
ima veliko zalogo

mrtvaških predmetov
za otroke in odraslene.

Venci

od porcelana in biserov vezanih z mrdeno žico, od umetnih cvetlic s trakovimi in napisi.

Slike na porcelanastih ploščah za spomenike.
Najnižje konkurenčne cene.

Prvo primorsko podjetje za
prevažanje pohištva in spedijsko podjetje
RUDOLF EXNER - TRST

Telefona št. 247. - Via della Stazione št. 7. - Telefona št. 247
Filijale v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU.

Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.

(Pošiljanje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse pruge.)

Sprejema se tudi pohištvo in druge predmete v shrambo v lastna za to pripravljena suha skladišča.

Edini tržiški zavod za „VACUM-CLEANER“.

ČIŠČENJE in SHRANJEVANJE PREPROH

— Točna postrežba in nizke cene. —

5 kron in več zaslužka na dan!

Iščajo se osebe obeh spolov, ki bi pletle na naših strojih priprosto in hitro delo vse doma. — Ni treba znati nčesar. — Oddaljenost ne škodi nič in blago prodamo mi.

— Družba pletilnih strojev za domače delavce —

— **Thos H. Whittik & Co.** —
PRAGA, Petrákové náměstí 7-156 — TRST, ulica Campanile 13-156.

Tržiški grafični zavod

A. G. Salom

TRST — Corso št. 2 — Telefon 742

Pečati od kavčuka, kovine ali elastike.

Numeratori. Paginatori. Vrežbe. Artistični in trgovski pečati. Pisalni stroji ter stroji za pomnoževanje s pripadki. Napisi in črke od cina, bronu in pokosti. Fonografi, gramofoni, cilindri in plošče. Eliografični papir za pomnoževanje s pomočjo luči. — Mehanična delavnica za popraviljanje pisalnih strojev vseh vrst.

Se govori slovensko in hrvatsko.

C. VECCHIET

— ZLATAR —

TRST - Corso št. 47 - TRST

Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur.

Kupuje ali zamenja staro zlato in srebro z novimi predmeti.

Sprejema naročbe in popravlja vsakovrstno zlatenino, srebrnino in žepne ure.

— Cene zmerne. —

„Slavija“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 31.865.386-80 K. Izplačane odškodnine: 82.737.159-57 K.

Po velikosti druge vzajemne zavarovalnice naše države s vsakom slovensko-narodno upravo.

Vsa pojavnika daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12

Kovaška mehanična delavnica

livarna kovin, zavod za niklovanje, pozlačevanje, posrebrnenje, vokalorinjenje in pocinjenje.

VIKTOR FANO

ulica R. Zovenzoni št. 4

ZALAGA PRVE TRŽAŠKE TVRDKE

ANTON SKERL

mehanič, zapriseženi zvedenec.

Trst - Carlo Goldonijev trg 11. - Trst.

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napeljava in zaloga električnih zvočkov. Izključna prodaja gramofonov, zvonov in fonografov. Zaloga priprav za točiti pivo. Lastna mehanična delavnica za popraviljanje šivalnih strojev, koles, motokoles itd.

Velika zaloga pripadkov po tovarniških cenah.

TELEFON št. 1734.

Hočete se prepričati?

Obiščite velika skladišča

Marije vdove Salarini

Ponte della Fabra 2 (vogal Torrente).

ul. Poste Nuove 5 „Alla Città di Londra“

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške, dečke in kostumov za otroke. Površniki, močne jope, kožuhi, paletot - ranglan. Obleke za dom in delo. Delavske obleke. Tirolski liden. Nepremočljivi plašči (pristni ang eški). Specializirana: blago tu- in inozemskih tovarn. Izgotavljajo se obleke po meri po najnovejši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah.

Mejnarodno spedijsko posredovanje

Caro & Jellinek

Trst ul. Romagna št. 2 Trst.

TELEFON št. 1627

Podružnice: Dunaj, Budapest in Lvov.

Zastopstva na vseh glavnih trgih tu- in inozemstva.

Se priporočajo za preskrbljenje seljenj s zaprtimi blazinjenimi vozovi za pohištvo toli v mestu koli v tu- in inozemstvu.

Pakovanje za prevoz po morju.

Posebno ugodni pogoji za vojaške osebe in državne uradnike.

Posiljanje vsake vrste po stalni nizki prevoznini.

Proračuni brezplačno.

Dobro znana zaloga

manifaktur v partijah

ki se je nahajala na Piazza nuova vogal ul. S. Caterina št. 8 se je preselila dne 24. avgusta v ravnoisto ulico št. 1, zraven „Kavarne Metropole“ (vogal Corso).

HENRIK GIBERTI

Trst

Prvi pooblaščen zavod za posredovanje, koncesioniran z odlokom št. 29460/III s tarifo potrjeno po Visokem e. kr. namestništvu.

Uspesobljene zavarovalni agent in upravitelj hiš in zemljišč na podlagi koncesije št. 14245 mestnega sveta v Trstu.

Zavod se bavi z naslednjimi strokami:

1. Daje posojila osebam proti in brez jamčenja;

2. Daje posojila proti zalogi vrednostnih papirjev;

3. Daje posojila proti intabulaciji na nepremičnine;

4. Kupuje, prodaja, odstopuje, izmenjava dolgov, hipotekarne kakor osobne;

5. Kupuje, prodaja in menjava posest a dvorca poslopja in druge nepremičnine;

6. Sprejema upraviteljstvo hiš in zemljišč po pogodb;

7. Posreduje v vseh vejah zavarovanja;

8. Daje pojasnila v vseh slučajih tličnih se zavarovanja.

Pisarna

v ulici Vincenzo Bellini 13, I. nadstr.

Telefon N. 1567.

Stavbinski material

kakor korce, vsakovrstno opeko, pesek, apno, živo in ugašeno, se dobiva po najnižjih cenah, da se ni bati konkurence, pri trvdki

Belli & Corsi

ulica Economo št. 12 (stari mlin).

Nad 40-leten vspeh.

Najstarejša medicinska specialiteta naše pokrajine.

PASTIGLIE PRENDINI

(od ogolunjene sladke skorje)

Iznajditelj in izdajatelj P. PRENDINI v TRSTU.

Odlikovane z kolajnami in diplomami na prvih mejnarodnih razstavah.

Počastene se zaupanjem odličnih zdravnikov ter prepisane kot domače zdravilo pri: grlobolu, kašlju, hripavosti, upadanju glasu, kataru.

Zamorejo jih vživati tudi otroci, nadalje pevci, govorniki ter učitelji, da zadobé čist in svež glas.

NB. Pazite na nepoštene ponarejanja ter zahtevajte vedno „Pastiglie Prendini“.

V skatlicah: v lekarni „Prendini“ v Trstu“ ter v vseh boljših lekarnah tukaj in v Evropi.